बालश्रमलाई निषेध गरौं : गुणस्तरीय शिक्षालाई प्रवर्द्धन गरौं

बालश्रम विरुद्ध विश्व दिवस

१२ जुन २०१५

२०७२ वैशाख १२ गतेका दिन नेपालमा आएको विनाशकारी भूकम्पको असरबाट शिक्षा प्रणाली लगायत सिङ्गो मुलुक प्रभावित भएको अवस्थामा बालश्रम विरुद्ध सामूहिक आवाज उठाउन र विपद् आए यता विद्यालय छाड्न बाध्य भएका सबै बालबालिकालाई विद्यालय फर्काउने वातावरण सृजना गर्न गराउन सचेतना अभिवृद्धि गर्ने अवसरका रुपमा यस **बालश्रम विरुद्ध विश्व दिवस**लाई लिन चाहन्छौं ।

भूकम्पको प्रभावले सयौं बालबालिका कुनैपनि वयस्कको संरक्षणमा नभइ एक्लो भएका छन्, कतिपय परिवारबाट अलग्गिएका छन् भने धेरै बालबालिका टुहुरा भई वृद्धवृद्धा, अपाङ्गता भएका व्यक्ति वा किशोरकिशोरीको रेखदेखमा छन् । यस्तो परिस्थितिमा बालबालिकाहरु यौनशोषण र बाध्यकारी श्रमका लागि बेचबिखनमा पर्नुका साथै निकृष्ट प्रकारका र जोखिमयुक्त बालश्रममा जाने संम्भावना बढेको छ ।

सन् १९९७ मा नेपालले अनुमोदन गरेको रोजगारीमा संलग्न हुन पाउनेको न्यूनतम उमेर सम्बन्धी आइएलओ महासन्धि, १९७३ (नं १३८) ले शिक्षा र रोजगारीमा प्रवेश गर्न न्यूनतम उमेर बीच निकट सम्बन्ध रहेको कुरामा जोड दिएको छ । बालश्रम (निषेध र नियमित गर्ने) ऐन २०५६ ले नेपालमा १४ वर्ष उमेर नपुगेका बालबालिकालाई श्रममा लगाउनुका साथै १६ वर्ष उमेर नपुगेका बालबालिकालाई जोखिमयुक्त बालश्रममा लगाउन निषेध गरेको छ ।

सरोकारवाला सबैले आ-आफ्नो क्षेत्रबाट कार्य गर्नका लागि यस वर्षको बालश्रम विरुद्ध विश्व दिवसमा हामी निम्न आह्वान गर्दछौं:-

- रोजगारीमा संलग्न हुन पाउने न्यूनतम उमेर सम्मका बालबालिकाका लागि नि:शुल्क, अनिवार्य तथा गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान होस् ;
- भूकम्प प्रभावित जिल्लाहरूमा भूकम्प जानु पूर्व विद्यालय छाडेका वा भूकम्प पश्चात विद्यालयबाट बाहिर रहेका र बालश्रम लगायत बालसंरक्षणको जोखिममा परेका देशभरिका बालबालिकालाई विद्यालयमा ल्याउन तत्कालीन र प्रभावकारी पहल अपनाउन;
- हालको परिस्थितिमा बढी भन्दा वढी बालबालिकालाई शिक्षामा संलग्न गराउन र उनीहरूलाई दूर्व्यवहार र शोषणबाट संरक्षण गर्न थप अस्थायी सिकाइ केन्द्र तथा बालमैत्री स्थलहरूको स्थापना हुन;
- प्राकृतिक विपद्का लागि मानवीय शिक्षा कोषको स्थापना हुन;
- बालबालिकाको विद्यालयमा निरन्तर उपस्थितिलाई कायम राख्नको लागि बालबालिकाको आम्दानीमा आश्रित र बालबालिकाले नै नेतृत्व गरेका परिवार वा घरधुरी प्रति लक्षित दिवाखाना, बाल अनुदान जस्ता सामाजिक संरक्षण योजना तथा नीतिलाई प्रवर्द्धन गर्न ।

अन्तर्राष्ट्रिय श्रम संगठन

unicef

बालश्रम विरुद्ध हरियो झण्डा अभियान

JTUCC Nepal
Joint Trade Union Co-ordination Centre

विश्व संरक्षण समूह
संरक्षण समूह नेपाल

नेपाल सरकार
महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालय
केन्द्रीय बालकल्याण समिति

नेपाल सरकार
श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
श्रम विभाग